

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 25.

SZERB NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

 OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

I

1. прича
2. као небо
3. да иде
4. котураљке
5. дечја колица
6. специјалисти
7. врло рано
8. изненађења
9. амбуланте
10. у пилулама

II

	тачно	нетачно
11.		X
12.	X	
13.		X
14.	X	
15.	X	
16.		X
17.	X	
18.		X
19.	X	
20.	X	

III

21. Двадесет шест година.
22. Француски песник русиста Жан Марк Бодрије и српски књижевник Милован Данојлић.
23. Рад је текао споро, али се никада није прекидао.
24. Антологија је изашла недовршена.
25. Од старог песништва до савремене поезије.
26. Добио је од Данојлића дословне, сирове преводе.
27. Преводаца је нагло оболео и 2001. године умро.
28. Двадесет песника и четрдесетак песама.
29. У избор Данојлић није унео ни једног живог песника.
30. Због осетљивости песника, да се не би увредили они који су изостали.

NYELVHELYESSÉG**I**

1. бржа
2. бољи
3. оштрији
4. жешћа
5. напетија
6. старији
7. одушевљенији
8. шири
9. дужи
10. веће

II

11. нашој
12. мога
13. мој
14. његова
15. њихова
16. својом
17. свом
18. моје
19. своје
20. њихова

III

21. кукурузишта
22. купалиште
23. паркиралиште
24. игралишта
25. шеталиште
26. игралишта
27. земљиште
28. одмаралиште
29. пливалиште
30. пристаниште

A kazettán hallható szövegek

I

Трагови метака Гаврила Принципа

Материјална сведочанства о атентату у Сарајеву, који је био повод за почетак Првог светског рата, данас се чувају у Војно-историјском музеју у Бечу

Недавно се навршило 90 година од почетка Првог светског рата, који је за собом оставио несагледиве последице у многим државама. Не и разлог, али свакако повод за рат, био је атентат на аустроугарског престолонаследника, надвојводу Франца Фердинанда у Сарајеву, 18. јуна 1914. године. Војни кругови и влада Аустроугарске видели су у атентату повод за напад на Србију.

Данас се у главном граду Аустрије могу видети изложени многи предмети повезани са сарајевским атентатом. Добро очувани аутомобил у којем је Гаврило Принцип убио аустроугарског престолонаследника и његову жену Софију, налази се у једној од изложбених просторија бечког Војно-историјског музеја. На каросерији, изнад задњег десног блатобрана, добро се види рупа од метка. Пробушивши каросерију, други метак је смртно ранио престолонаследникову супругу. Погођена у пределу трбуха, убрзо је издахнула.

На старом кабриолету нема трагова првог метка, оног којим је Принцип погодио Франца Фердинанда. Међутим, на грудима расечена надвојводина униформа, с видљивим траговима крви, може да се види у једној витрини, недалеко од аутомобила.

Хабзбуршки престолонаследник је био погођен у врат. Према речима доктора Манфрида Раухенштајнера, директора бечког Војно-историјског музеја и универзитетског професора историје, Францу Фердинанду су се због унутрашњег крварења плућа убрзо напунила крвљу. Згрчио се и пратиоци нису одмах могли да му пронађу рану. Расекли су униформу на грудима, али је све било узалуд. Код такве повреде артерије, није му било спаса, каже професор Раухенштајнер.

II

Чудновата воћка

Орах је старо дрво пореклом из Азије које је вековима имало почасно место у митологијама индоевропских народа. Некада је ова воћка расла и по београдским баштама, а данас тек по приградским насељима може да се нађе по које стабло. Култ дрвета је од најстаријих, са којим се црква брзо помирила. Тако орах од старих времена па до данас има своју посебну симболику.

Орах се код старих Словена доводио у везу са подземним светом и његовим демонима. На ораху се најрадије скупљају вештице на који налећу као слепи мишеви. По народном веровању, ономе ко се пење на орах, може се десити да вештице поједу

срце. Ко под њима заспи, изгубиће снагу и памет, кажу, а ако не посече орахово дрво, мора и сам да умре. Млад човек не треба да сади орах, јер по народном веровању, он ће умрети, кад стабло одебља као његов врат.

Плод ораха има исто дејство као и само стабло. На Бадње вече (уочи Божића), бацају се ораси око огњишта, у углове соба и уз оцак, да би се на тај начин отерали демони и вештице, као и свако зло. Тако ће на Божић владати мир и срећа у кући, пошто су зли дуси орасима протерани из ње.

Орах се код Срба сади испред куће, да скупи демоне, и не пусти их у кућу. Зато је вероватно остао обичај да домаћини саде испред куће орах. Тако у неким селима и данас можемо да видимо читав дрворед ораха, јер га има испред сваке куће. Некада су се деца тукла око тога ко ће више ораха да набере, а данас траже савремене играчке и узбудљиве игре, а орах се заборавља, као и мит који се око овог дрвета вековима плео.

III

Највећи фалсификатор свих времена

Његово име било је на врху листе криминалаца које су тражиле многе полиције света, али рачунао је да у општој гужви нико нема времена да проверава његово име и његову прошлост. Тако је и било: као туриста, Еуген Зотов није имао право да се настани у Лихтенштајну, али нико, укључујући и полицију, није имао срца да протера старца тужног погледа, који је уз то и дивно цртао. Баш због тих дивних графика које је правио у околини Вадуца, а затим јефтино продавао да би преживео, било је лакше заборавити на прописе и оставити га да у миру проводи старачке дане.

Једне вечери повео се разговор о лепоти разних европских банкнота и Зотов је одмах изјавио да Швајцарска има најлепше новчанице на свету.

Американци су највеће будале – рекао је Зотов – јер су им све новчанице, без обзира на вредност, исте величине! Они просто маме фалсификаторе да их ови науче памети.

Зотов је имао бакарне плочице са изгравираним цртежима америчких новчаница. Узео је неколико правих новчаница од једног долара и посебном хемикалијом са њих избрисао цртеж. Затим је на том папиру штампао новчанице од сто долара које су биле савршено верне оригиналу. Када је одштампао педесет новчаница од по сто долара, Зотов их је пустио у промет. Нико ништа није приметио!

Пошто су фалсификати после провере серијских бројева откривени, америчка влада је покренула тајну истрагу у Швајцарској, која је на крају одвела у Лихтенштајн, све до једног старог професора – сликара руског порекла. Ускоро после тога, лихтенштајнски и швајцарски полицајци, уз присуство једног америчког тајног агента, претресли су сликарев стан и нашли лажне новчанице и плоче за штампање.

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

Megoldások

I

1. Разлог не, али повод свакако.
2. Надвојвода, престолонаследник.
3. Напад на Србију.
4. Предмети повезани са сарајевским атентатом.
5. Гаврило Принцип убио га је у аутомобилу.
6. Његова жена Софија.
7. Рупа од метака.
8. У пределу трбуха.
9. Аутомобил и престолонаследникова униформа.
10. Расекли су му униформу.

II

11. ц
12. б
13. а
14. б
15. б
16. а
17. ц
18. б
19. ц
20. ц

III

	тачно	нетачно
21.		X
22.	X	
23.	X	
24.		X
25.	X	
26.		X
27.	X	
28.	X	
29.		X
30.		X

ÍRÁSKÉSZSÉG**BEVEZETŐ**

Az írás feladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegekörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

ELSŐ FELADAT

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

- Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.
- A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
- Félpontok és jutalompontok nem adhatók.

Tartalom és szöveghossz

E szempontokon belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs céloknak megfelelően ír.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel –e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel –e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az adott szinten bizonyos nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

MÁSODIK FELADAT

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	4 pont
Szókincs, kifejezésmód	4 pont
Nyelvtan, helyesírás	4 pont
Összesen	20 pont

2. Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
4. Félpontok és jutalompontok nem adhatók.

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célokat.

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor nem értékelhető a többi szempont alapján, azaz az összpontszám is 0 pont.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétléstől mentesek.

Amennyiben a vizsgázó szó szerint lemásol egy irányító szempontot, és jó nyelvi környezetben használja azt, az adott irányító szempontot teljesítettnek kell tekinteni. A rossz nyelvi környezetben használt, szó szerint lemásolt irányító szempont kifejtése nem fogadható el.

Formai jegyek és hangnem

A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatnak, az alaknak és a helyesírás normáinak.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni. Amennyiben például a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ, ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Javítási jelrendszer*Tartalom*

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

- bekarikázott szám = teljesített tartalmi szempont
- hiányjel + szám = nem tárgyalt tartalmi szempont
- szám + mínuszjel = nem megfelelően kifejtett vagy nyelvi okok miatt nem érthető, de érintett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- betű = az adott formai jegy teljesítése helyes
- hiányjel + betű = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy
- aláhúzott betű = elfogadható, bár hibás az adott formai jegy

---

Szókincs, kifejezés mód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- L = lexikai hiba
- ÉL = értelemzavaró lexikai hiba
- É = értelemzavaró hiba

A szövegben használt jelek?

- aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba
- aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő hiba

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- G = nyelvtani hiba
- ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba
- É = értelemzavaró hiba
- H = helyesírási hiba

A szövegben használt jelek:

- aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba
- hiányjel = hiányzik egy szó
- nyíl = szórendi hiba
- aláhúzás + i = ismétlődő hiba

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.